Schimbarea la față a României

(Fragmente de manuscris)

4 p. in-fol.

2 p. autografe şi 2 p. dactilo-grafiate (1936-37)

telmic al barbarilor. Nici o năvălire barbară n,a fost prin sine generatoare de forme statale. Numai agresiunea cu stil a luat contur istoric.

Toate marile naţiuni trăesc şi se distrug dear pentru a-şi gustam propria lor putere. Dacă este aşa, atunci forţa nu trebue consideratăca un pretext sau ca un mijloc. Naţiu ile xixx îşi consumă posibilităţile xxxxxxxx lor lăuntrice şi se epuizează in devenire, pentru a realiza auto-conştiinţa, iar auto-conştiinţa se justifică prin forţă,.

Vladimir Soleviev spunea intr,un pasaj celebru: " naţiunile nu sunt ceeace gândesc ele, ci ceace cugetă D-zeu despre ele in veşnicie".

Imi inchipui ce puţin selectează din istoria umană perspectiva teologică. In faţa lui D-zeu naţiunile nu pot fi salvate, decat in măsura in care Il realizează. Cum D-zeu n,are o inţelegere specială pentru fenomenul forţei, rămâne, prin ceeace e mai esenţial in noi, de capul nostru.

Forţa este sau subt etic sau dincolo de etic. La drept vorbind n,au nevoie nici să se sprijine şi nici să se condiţioneze. Destinul năvalnic al marilor culturi depăşeşte toate valorile respective ale eticului. Dcaă istoria ar fi rămas in interiorul binelui şi al răului, ea s,ar fi desfăşurat pe o direcţiune de mediocritate şi in locul tragicului care o defineşte am fi asistat la un spectacol cu conflicte familiare.

Până cum nimeni n,a vorbit de naţiuni morale şi naţiuni imorale; există numai naţiuni puternice şi naţiuni slabe , agresive tolerante. Apogeul unei naţiuni presupune infinite crime; amănuntele loviturii in istorie oferă o imagine de apocalips. Dacă aş fi tentat de raţionalism şi de etică, ar trebui să văd in fiecare fapt o cădere. Istoria nu-şi are o scuză in faţa veşniciei fiindcă ea scuză prea mult timpul. Poatecă istoria este, de fapt, singura scuză a timpului.Ce face Soloviov in faţa istoriei? Dezertează in mistică.

Spectacolul ascensiunii şi al ~~prăbuşirii~~ prăbuşirilor culturilor mari, nu te face decât cinic. Si cinismul se amplifică de regretul că România, aşezată la periferia istoriei, nu poate lua parte directă la acest spectacol, ci constituie doar un ecou al ascensiunilor şi prăbuşirilor altora.

Dacă viziunea teologică a lui Soloviov are o obiectivitate spirituală, atunci culturile mari, greu vor fi salvate în eternitate; dar noi, oare, fi-vom măcar salvaţi în timp?

spiritul de orientare al nostru, căci am putut sălăș-
din preistoria tuturor secolelor noastre de întuni-
rea în ritmul problemelor ~~noastre~~ – deci pe al
realităților – universale. România ~~modernă~~
este fructul unei pasiuni ~~revoluționare~~ modernisto. Fără prejude-
cățile modeniste ale liberalismului românesc,
andante-le devenirii noastre deveneau funebre.
Ceiace în apus era <u>revoluție</u>, la noi era <u>mo-
dernism</u>. Deosebirea este semnificativă. Căci ~~și pe~~
când o revoluție se naște din lăuntru, o răstur-
nare modernistă, se întâmplă din afară. ~~Este~~
Occidentul ne-a făcut „revoluționari." Lucrul acea-
sta nu este totuși atât de nefericit. Important este
gradul în care am fost electrizați și sentimentalizați, de
entuziasmul declanșat de contactul dintre ființe noas-
tre și Europa. Rusia, dela Petru cel Mare până
la Lenin, n'a făcut decât să-și individuali-
zeze ființa prin reacțiuni față de occident.
Ea n'a descoperit efectiv, Europa, decât în
începuturile veacului trecut. Filosofia germană,
romantica și ideile revoluționare franceze, au
alimentat o vibrație care a devenit spirit
revoluționar și apoi revoluție.

Reacțiunea României față de Europa este unul din
fenomenele cele mai îmbucurătoare ale vieții noastre. Fre-
nezia imitației, care a dominat tot secolul al XIX-lea
și are rădăcini atât de adânci, ~~încât este~~ că sunt

Cum o să învățăm dela ostfel de neamuri cum se face o natiune! Devenirea natiunilor occidentale trebue să ne fie singura preocupare. Tot ce este oriental este „apolitic." Superstitia istoriei ne fixează ~~în centrul~~ occidentul în centrul atentiei noastre. România n'are de învățat decât dela natiunile cari gândesc politic. Aș muri de tristete dacă România - printr'o perversiune a soartei - ar renaște în viitor, cultura bizantină. Un singur tip în Revolutia franceză este pentru noi un îndemn infinit mai mare decât toate spiritalitatea bizantină laolaltă. Căci dacă nu vom învăța nimic din elanurile nepăsătoare ale natiunilor mari, atunci nu ne mai este mâne decât să ne îngropăm sufletul între zidurile afumate ale bisericilor noastre și să ne stingem în smârcine la picioarele acelor sfinți idioți, cari au tinut acestei țări de urât toată vremea deșertăciunii noastre istorice.

Nenorocirea noastră ține de condiția de viață a popoarelor agrare. Ritmul lor lent ar fi o fericire dacă n'ar exista evoluția încordată a țărilor industriale. De o parte satul și de altă parte, orașul. [redacted] Entuziasmul și pentru cât este nota comună a intelectualilor noștri de totdeauna, este nota lor proastă. Ei dacă acei [illegible] ar fi ant[illegible] și ar avea cât